

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 6. De decimis Laicalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

quod est sub lege divina, C. secundum quod est solum sub lege Ecclesiastica, vel loci consuetudine approbata, N. conseq. debitum autem decimarum, quoad quotam, vel quando aliunde sufficienter provisum est Ministris Ecclesiarum, est solum sub lege Ecclesiastica, vel consuetudine, ut constat ex dictis; & §. *fin. c. fin. c. 32. ergo.*

2623 Præter hæc not. 1. immunitatem à solvendis decimis, à personis privatis non tantum Ecclesiasticis, sed etiam Laicis, præscribi posse; nam aliud est, præscribere jus decimarum, illud acquirendo; aliud contra jus decimarum Ecclesiasticarum, ab illo, ac ejus obligatione se liberando; primum omnino negatur Laicis non tantum privatis, sed etiam Communitatibus Laicorum; secundum autem nullo jure negatur Laicis, cum immunitatem ab obligatione juris, quantumvis spiritualis, possidere valeant; & possessione legitime continuatâ per tempus jure definitum obtinere possint; ex dict. *l. 2. tit. 26.* Sic Laicus, subiectus Ordinario A. præscriptione obtinere potest immunitatem à subjectione translative, nimirum, ut non amplius illi, sed alteri subditus sit.

2624 Quod diximus de personis privatis (ipsas posse immunitatem à solvendis decimis obtinere præscriptione legitima) procedit etiam de Communitatibus; ratio est eadem. Quoad tempus tamen possessionis in casu, quo præscribunt privati, & quo Communitates, variant DD. In præscriptione privatorum requirit Pithing *h. t. num. 129.* cum bona fide tempus 40. annorum cum titulo; sine titulo tempus immemorabile: in præscriptione Communitatum, quæ sit sciente, & tolerante Papâ, *num. 131.* censet obligationem tolli per conniventiam, cum consensu saltem tacito illorum, quorum interest: ignorante autem Papa, requirit cum bona fide, sine alio titulo, annos 40.

2625 Circa hoc, quantum pertinet ad id, quod dicit de bona fide in casu hujus præscriptionis, quæ directe non tendit ad acquirendum, sed solum se liberandum ab onere obligationis, videtur dicendum, non exigi bonam fidem, qua quis credat, se non teneri; sed sufficere illam, qua quis non præstet debitum sciente, ac patiente domino, ut diximus *l. 2. tit. 26.* deinde,
Tom. III.

non exigi etiam alium titulum; cum cum non requirat præscribente Communitate, ut constat ex *preeced. num.* Tempus autem sufficere, quando præscriptio fit ignorante Papâ, quod requiritur, & sufficit ad præscriptionem contra Ecclesiam, de quo egimus *l. 2. tit. 26.* si autem fiat sciente, ac non contradicente Legislatore, sufficere id, quod necessarium, & sufficiens est ad abrogandam legem per consuetudinem contrariam, sciente, ac tolerante Legislatore, de quo V. dicta *l. 1. tit. 2.*

Not. 2. quamvis verum sit tam à personis privatis, quam Communitatibus præscriptione legitima posse obtineri immunitatem à solvendis decimis, quando aliunde de proventibus Ecclesiasticis sufficienter provisum est Ministris Ecclesiæ de justa sustentatione; id tamen non procedere mutato rerum statu, si deficerent ea, ex quibus aliunde de bonis Ecclesiasticis sufficienter provisum fuit. Nam pro tali casu debitum decimarum fundatur in lege naturali, & divina; id, quod aperte habetur in c. *Statuto. 2. h. t. in 6. §. ubi autem,* relato superius. Quod autem nemo per potestatem Laicam eximi possit ab onere solvendi decimas Ecclesiasticas, clare constat ex c. *Tua nos 25. eod.*

§. 6.

De decimis Laicalibus.

NON agimus hic de jure decimandi, seu percipiendi decimas Ecclesiasticas, titulo nimirum spirituali debitas, seu annexas ministerio spirituali; hoc enim nullo titulo, etiam temporali, posse competere Laicis, constat ex dict. & habetur *16. q. 7. c. 1. ibi: decimas, quas in usum pietatis concessas esse, Canonica auctoritas demonstrat, à Laicis possideri, Apostolica auctoritate, prohibemus: sive enim ab Episcopis, vel Regibus, vel quibuslibet personis eas acceperint, sciant, se sacrilegii crimen committere, & æternæ damnationis periculum incurrere;* deinde c. *Ad hæc. 5. h. t.* ubi Abbas quidam laico cuidam, & ejus hæredibus decimas per donationem concessit, quam donationem Alexander III. irritam esse decrevit, quoniam Sanctua-

rium Dei (videlicet decima, quatenus est jus merè spirituale) *jure hereditario possideri non debet*: ideoque Laicum illum (nisi decimam illam ipsi Ecclesiæ liberè resignarit) vinculo excommunicationis constringendum esse.

2628 Quæstio autem est. 1. an Laici, seu conversi, nimirum Regulares, licet non sint Clerici, sint capaces juris decimarum Ecclesiasticarum? 2. an Laicis (secularibus) concedi possit jus decimarum? 3. an concedi in feudum? 4. an iidem Laici juris decimarum, si quod habent, in alios transferre possint? Ad. 1. R. affirmativè; pro quo not. esse quosdam Ordines Regulares (Templatorum, Hospitaliorum, Equitum Melitensium, Teutonicorum, &c.) in quibus professi non sunt in re Clerici, sed Laici, (nullo nimirum Ordine, vel etiam tonsurâ Clericali insigniti) 2. istos nihilominus gaudere privilegiis Clericorum, cum numerentur inter Religiosos, c. *Cum & plantare*. 3. de privileg. ibi: *comperimus, quod Fratres Templi, & Hospitalis, & alii Religiosi*; quo posito: probatur data responsio: Regulares sunt capaces juris decimarum Ecclesiasticarum; sed isti Laici sunt Regulares: ergo. Deinde c. *quamvis*. 17. h. t. habetur: *statuimus, ut si quis alicui Laico, in seculo remanenti, Ecclesiam, decimam, oblationemque concesserit, à statu suo, sicut arbor, que inutiliter terram occupat, succidatur; & donec emendet dolore sue jaceat ruinae prostratus*; sed isti Laici, non sunt Laici in seculo remanentes; ergo.

2629 Ad. 2. R. Laicis secularibus posse concedi jus decimarum, sumptum materialiter, consideratum videlicet præciso titulo spirituali; sic enim est quid merè temporale, idque titulo conductionis, donationis, vel remunerationis, aut stipendii pro servitiis factis, vel faciendis, tradi à pluribus, ut mox dicemus, ut videri potest apud *Castropal. tom. 2. D. unica, de decimis. p. 9. num. 3.* mihi tamen videtur, à nullo Clerico decimas, quoad jus utile, concedi posse alio modo, quàm concedendo commoditatem, expositam num. 1257. Nemo enim plus juris transferre potest in alterum, quàm ipse habeat; Clerici autem non habent jus decimarum

alio titulo, quàm ministerii spiritualis, & si quod jus transferrent decimarum in Laicos seculares, deberent in eos transferre titulo ministerii spiritualis; at hujus incapaces sunt Laici seculares; ergo in hos nullum jus transferre possunt; ergo solam commoditatem.

Quoniam verò plures Laici Ecclesiæ 2630 servitiis necessarii sunt (puta Cantores, Sacrista, Ludimagistri, Organista) quibus pro suis servitiis ab Ecclesiâ, cui serviunt, debetur stipendium; si hoc eis assignetur in decimis Ecclesiæ, non constituitur eis per hoc jus propriè dictum; sed sola commoditas fructuum in stipendium, ad quod habent jus justitiæ ex contractu conductionis celebrato per Ecclesiam cum illis pro ipsorum temporali ministerio; cui satis fit præstando pensionem conventam; hanc porro licitè ac validè præstat Ecclesiâ ex suis decimis, seu fructibus (sicut ex iisdem solvit alias operas) quin ullum jus utile ipsis constituat in prædiis obligatis pendere decimas Ecclesiæ; ergo.

Ad. 3. R. qualiter bona Ecclesiastica 2631 possunt, vel non possunt locari, vendi, concedi in feudum, vel emphyteusim temporalem, vel perpetuam, de quo dictum est à num. 1157. taliter etiam in præfens discurrendum de decimis debitis Ecclesiæ. Illud hic nota, decimas Ecclesiis debitas jure hereditario concedi non posse à Prælati Ecclesiarum, c. *Adhec*. 15. h. t. & c. *Quamvis*. 16. eod. Not. 2. si Laicis autoritate legitima concessum est privilegium percipiendi in certo loco decimas, privilegium accipiendum esse de decimis prædiorum, quæ tunc sunt; non autem eorum, quæ primò post enascuntur (ut sunt novalia primùm post enata) ut habetur c. *Tua nos*. 25. h. t. §. *ne occasione*, nisi terræ illæ prius subjectæ fuerint oneri solvendi decimas.

Ad. 4. R. Laicos, qui decimas, cætero 2632 quin Ecclesiis debitas, injustè, seu sine iusto titulo possident, nullo titulo posse illas transferre in alium sive Laicum, sive Clericum, ex c. *Prohibemus*. 19. h. t. ibi: *prohibemus, ne laici decimam cum animarum suarum periculo detinentes, in alios laicos possint aliquo modo transferre. Si quis verò perceperit, & Ecclesiæ non reddiderit, Christianâ sepulturâ privetur*. Hinc etiam Gregorius IX. in

in c. fin. cod. Interdicimus, inquit, universis personis Ecclesiasticis, ut decimas detentas à laicis ad alienas Ecclesias pertinentes, in pignus recipere ab eisdem laicis non præsumant. Not. autem textum in dict. c. Prohibemus, non rectè accipi ab his, qui volunt ea verba (cum animarum suarum periculo) pertinere ad verbum transferre, ut sensus sit, Laicos decimam, quam detinent (sive iusto, sive injusto titulo detineant) non posse sine animarum periculo, consequenter licitè, in alios transferre. Nam hæc expositio nullo modo congruit literæ, cum expressè verba illa referantur ad ly detinentes; non autem ad transferentes in alium, ut constat ex ipso textu, ibi: ne Laici decimam cum animarum suarum periculo detinentes.

2633 Ex hoc habetur, textum illum procedere solùm de casu, quo decimam injustè detinent. Unde si Laici iusto titulo (nimirum legitimi superioris Ecclesiastici auctoritate) decimas habeant in feudum perpetuum, licitè illam in alios, etiam Laicos transferunt, ut tenet gloss. in dict. c. Prohibemus. V. Laicos. Gutierrez præf. l. 1. c. 15. num. 1. Suarez tom. 1. de Relig. tr. 2. l. 1. c. 26. num. 7. resolvers, huiusmodi Laicos posse de illis dispo- nere, sicut de quibuscunque aliis bonis suis profanis per donationes, venditiones, emphyteusim, & similes contractus; quia postquam in laicos licitè fuerunt alienata, efficiuntur de ipsorum patrimonio, & ut profana bona censi debent, juxta reg. textus in L. pater filium. 36. §. quinde- cim. ff. de legatis. 3. & magis ad nostrum propositum textus in c. 2. de feudis; in- tellige tamen, nisi aliud in investitura cautum sit.

2634 Præter hæc not. tradi à Pirhing h. t. n. 145. si Laicus decimas injustè detinens induci non possit, ut eas restituat Eccle- siæ, ad quam pertinent, posse illum eas transferre in Clericos, vel Religiosos, aut aliam Ecclesiam, sed dependenter à consensu Episcopi; habetur in c. Cum Apostolica. 7. de his, quæ fiunt à Prælato, ibi: Monendus est Laicus, qui decimam detinet, ut eam restituat Ecclesiæ, ad quam spectat; qui, si fortè induci ne- quiverit, & eam cum diocessani con- Tom. III.

sensu alteri Ecclesiæ assignaverit, præ- fertim religioso conventui: constabit ipsa donatio perpetua firmitate subni- xa. Auctoritates enim præmissæ, licet diversæ sint, non tamen adversæ: cum aliud sit alienare, quod ab Ecclesia pos- sedetur: & aliud, quod detinetur à Lai- co, ad usum Ecclesiasticum revocare. Sed nota in fine cit. c. 7. subjungi: hoc au- tem (quod in tali casu revocationis deci- marum sufficiat consensus solius Episcopi sine consensu Clericorum) de illis de- cimis intelligimus, quæ Laicis in feu- dum perpetuo sunt concessæ; quo ha- betur, olim decimas à Laicis detentas au- thoritate solius Episcopi potuisse à deten- tore dari Ecclesiis aliis ab ea, ad quam aliàs pertinebant; an autem etiam id procedat etiam nunc? dicemus in seq.

Quia verò ibidem contra hoc ipsum op. 2635 ponebatur, quòd in tali casu non suffi- ciat consensus Episcopi sine Clericorum consensu, auctoritate Leonis Papæ di- centis: ne quis Episcopus de rebus Ec- clesiæ, quidquam donare vel commu- tare, vel vendere audeat, nisi fortè aliquid horum faciat, ut meliora pro- spiciat, & cum totius Cleri consensu atque tractatu id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum: respon- dit Innocentius III. cit. c. 7. in alienatio- ne, juxta Leonis Papæ decretum, con- sensum Episcopi sine Clericorum consen- su non sufficere; in revocatione autem juxta scripturam Hieronymi (scribentis ad Damasum si aliquando fuerint à laicis malè detenta, quæ divini juris esse no- scuntur, & in usum transferint Mona- chorum, Episcopo loci præbente con- sensum, constabunt eis omnia perpetua firmitate subnixæ) sufficere consensum Episcopi, cum per utrumque utilitati Ec- clesiæ consulatur. Nam & in Lateranensi Concilio est inhibitum, ne quælibet reli- giosa persona Ecclesias & decimas de ma- nibus laicorum, sine consensu Episcopo- rum recipiat: per quod indirectè datur intelligi, quòd sufficit consensus Episco- pi, ut licitum Ecclesiæ sit decimas de ma- nibus recipere laicorum.

His adde, quòd, ut notavimus ex textu 2636 num. 2643. in dict. c. 7. sermo sit de feu- dis, ab antiquo, nimirum ante Latera- nense

nense CC. ut notant communiter DD. *con-*
cessis Laico in feudum perpetuum, con-
sequenter iuste detentis à tali laico; adeo-
que textus affirmans, quòd de solius Epi-
scopi consensu à Laico donari possint illa
decimæ aliis ab Ecclesia, cui aliàs debe-
bantur, non fit intelligendus de laicis de-
cimas illas *injustè* detinentibus, ut vult
Pirhing relatus à nobis num. 2634. sed
etiam, ubi iuste detinent, seu possident,
utpote possessis in feudum Ecclesiæ autho-
ritate, id, quòd etiam habetur in *c. statu-*
to. 2. h. t. in 6. §. Sanè, in fine.

2637 Dubitari potest, an Laici decimas, an-
te CC. Lateranense sibi legitime conces-
sas in feudum perpetuum, possint *sine*
consensu Episcopi dare Religiosis, vel
aliis Ecclesiis, saltem exemptis, *tametsi*
Laici dicant, quòd ejusmodi decimas
in feudum acceperint à talibus Religio-
sis, vel Ecclesiis? R. quòd non, ex di-
cto §. Sanè, ibi: *Sanè, quavis forte*
à religiosis exemptis & aliis fiant in-
feudationes de decimis detentis à lai-
cis, & idem laici, quòd illas ab ipsis re-
ligiosis in feudum teneant, recognoscant,
non tamen licet religiosis eisdem, post
talem infeudationem, vel recognitio-
nem, sic de facto præsumptam hujus-
modi decimas de manibus laicorum
ipsorum acquirere, vel recipere abs-
que diocesanorum Episcoporum as-
sensu.

2638 Not. 2. quando in *c. Interdicimus* (re-
lato supra) prohibetur, ne Laici deci-
mas, quas possident, dare possint in pi-
gnus; nec eas taliter ullus, etiam Eccle-
siasticus recipere, dictum hoc posse du-
pliciter intelligi; primò de decimis inju-
ste detentis; & in hoc intellectu nec de
consensu Episcopi oppignorari possunt;
cum sic sint res alienæ, quæ in pignus da-
ri non possunt, *L. 6. C. quæ res pign.*
oblig. poss. Secundò, si iuste possident
titulo feudi perpetui concessione sibi fa-
cta ante Concilium Lateranense; & in
hoc intellectu, cum Episcopi diocesani
consensu oppignorari posse (citra peri-
culum alienationis) deducitur ex num.
1157. tertio, si quidem iuste possideant
in feudum, sed concessum post Latera-
nense; & in hoc intellectu videtur etiam
cum Episcopi consensu non posse oppi-

gnorari; quia textus concedens ejusmo-
di decimarum donationes, vel translatio-
nes in alios, cum consensu *solius* Episco-
pi diocesani, semper restringit ad feuda
perpetua decimarum concessa ante Con-
cilium Lateranense.

§. 7.

De Judice causarum super decimis, &
pœnis recusantium solvere de-
cimas.

Cum quandoque contingat, Ecclesi. 2639
debitas, & hi, qui tenentur eas præstare,
reluctentur, aut omnino se opponant,
prima quæstio est, coram quo Judice tales
debeant conveniri? ante resolut. not. Pa-
rochum non posse auctoritate suâ deci-
mas non solutas per vim accipere, cum
Parochianus, antequam solvat decimas,
sit dominus stirorum fructuum; non igitur
privari dominio posse auctoritate pa-
rochi, utpote carentis jurisdictione foren-
si coactiva, seu punitiva in foro externo;
nec eo titulo (antequam delictum per sen-
tentiam sit declaratum) posse illi publicè
negare Sacramenta, quia usque ad illud
tempus non censetur delictum publicum,
& indubitabile; cum possit habere ratio-
nem aliquam, qua à solutione decima-
rum excusetur: negatio verò publica Sa-
cramenti requirit necessariò delictum
commissum constare vel evidentiâ facti;
vel juris; ita Suarez *cit. l. 1. c. 38.*
num. 8.

Not. 2. Parochum posse decimam re- 2640
cuperare actione personali contra injustè
renuentem solvere decimas, præter-
quam quòd talis etiam per censuras cogi
possit, ut debitum præstet. Coetèrum
si Parochus actionem instituat contra de-
bitorem decimarum, difficultas est, an
id possit apud Judicem secularem? Ad
quod ex alibi dictis, præferim *l. 2. §. sub*
distinctione: si causa decimarum sit fa-
cti, & non juris, eò quòd non agatur,
an debeatur decima? sed an debita de-
cima soluta sit, vel non soluta? pote-
rit Ecclesia, tam coram Judice Ecclesia-
stico, quàm coram seculari Magistratu
debitorem suum laicum, non Clericum,
conve-